

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Dato: 26.04.2021

Vår ref: 21/01632-2

Deres ref:

Hørings svar – NOU 2020:16 Levekår i byer – gode lokalsamfunn for alle

Innledning

Det vises til Kunnskapsdepartementet (KD) og Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) høringsbrev datert 03.02.2021 knyttet til NOU 2020:16 Levekår i byer – gode lokalsamfunn for alle.

Den norske kirkes menigheter er lokalisert over hele landet, også i de områdene som utredningen belyser nærmere. Kirkerådet opplever at perspektivene og de sentrale problemstillingene i kapittel 1 av utredningen er gjenkjennelige og harmonerer med vår opplevelse av situasjonen.

Om medvirkning og medbestemmelse

Når det gjelder utviklingen av levekår i Norge, og særlig i Oslo, som utredningen spesielt ser på, er et sentralt spørsmål *hvem* det er som kan påvirke utviklingen videre. Utvalgets forslag er hovedsakelig rettet mot den statlige politikken som kan føres for å møte levekårsutfordringene, men peker også på kommunal sektor, beboere og andre aktører i nærmiljøet. Kirkerådet vil understreke viktigheten av at beboerne selv spiller en aktiv rolle. Dette tror vi er helt grunnleggende og bør være førende for tiltak og satsning videre. Skal medvirkning og medbestemmelse virke skapende og ha positive konsekvenser, er det dessuten viktig at medvirkning har et faktisk innhold: at det ikke bare innebærer innflytelse over ubetydelige eller perifere prosjekter, men får konkrete konsekvenser som betyr noe for lokalsamfunnet.

Kirkerådet vil særlig støtte utvalgets utsagn på side 254: «Utvalget understreker at det at barn og unge deltar, har en egenverdi.» Vi tror dette grunnsynet på barn og unges deltakelse – at det ikke er formål og føringer som skal legge premissene, men deltakelsen i seg selv – er en viktig verdi i tiltak rettet mot denne aldersgruppen.

Om boligpolitikk som sentral nøkkel

Når det gjelder boligpolitikkenes rolle i å møte levekårsutfordringene, stiller Kirkerådet seg bak utredningens fokus på å skape bedre lokalmiljøer som nøkkelfaktor. Vi tror det er behov for store og omfattende grep på dette området. Diskusjonene rundt boligstandard og -alternativer er viktige, og vi skulle gjerne sett at dette hadde fått en større plass i utredningen. Her vil Kirkerådet understreke den helt grunnleggende verdien av og behovet det er for mennesker å ha et trygt og godt sted å bo. Hvordan sikrer vi at det bygges gode boliger for alle, som bidrar til bærekraftig utvikling av byen og nærområder med plass og potensiale for alle? Hvordan kan arbeid med vedlikehold og ivaretagelse av kommunale

boliger styrkes, slik at det å bo i disse ikke skaper stigma? Hva slags boliger bygges, og for hvem? Hvem er det som får siste ord når det gjelder hva slags bydeler og nærmiljøer som bygges og utvikles? Dette er spørsmål som må drøftes og tas på alvor, og hvor stat og kommune må spille en aktiv rolle.

Om områdesatsning

Når det gjelder områdesatsning som del av løsningen, skisserer utredningen både begrensningene og mulighetene disse gir, på en god måte. Her vil Kirkerådet peke på to av aspektene som drøftes i rapporten, som vi mener det er spesielt viktig å ha med i det videre arbeidet:

- at forholdene og levekårsutfordringene ikke først og fremst er verken menneskene som bor i disse områdene sin feil eller ansvar
- at tvang ikke er en del av løsningsbildet

Vi støtter utredningens punkt om behovet for klarere definerte mål for områdesatsinger, og tydelig involvering i disse. Samtidig stiller vi spørsmålet om hvorvidt områdesatsinger i seg selv kan løse disse store utfordringene. Mekanismene som har påvirket levekårene i negativ retning i noen bydeler, er såpass sterke, at en slik tilnærming kan fremstå som for passiv. Her kan vi som samfunn ikke feile, og derfor savner vi en enda mer aktiv holdning og bevissthet om at dette er utfordringer vi må og skal løse. Vi vil følgelig løfte fram langsiktighet og bærekraft som to grunnleggende verdier for områdesatsninger.

Om fravær av trossamfunnenes rolle i utredningen

Det er påtakelig hvor fraværende religion og trossamfunnenes rolle er i utredningen. Tros- og livssynsaktørene summeres under organisasjoner, foreninger og annet, og der religion nevnes, er det ofte med negative konnotasjoner.

Utredningen kan gi inntrykk av at verken Den norske kirke eller andre tros- og livssyns-samfunn er viktige aktører i lokalmiljøene som omtales. Kirkerådets erfaring er imidlertid at menighetenes tilstedeværelse, aktiviteter og tilbud spiller en sentral rolle opp mot momenter utredningen omtaler: lokalsamfunnsidentitet, nettverksdannelse, gode tilbud for barn og unge, nærmiljøarenaer, religiøse rom o.l.

Eksemplene under kan illustrere hvordan lokalmenigheter spiller en aktiv og viktig rolle i disse bydelene¹:

- **Holmlia** kirke er en aktiv del av lokalmiljøet med sine lavterskeltilbud og fellesskapsbyggende aktiviteter. Man ønsker å bidra til gode nærmiljøtiltak som bygger stedsidentitet og skaper opplevelse av fellesskap og tilhørighet på Holmlia, uavhengig av etnisitet, religiøs tilhørighet eller økonomi. Dette gjøres blant annet ved samarbeid med kulturskolen, konsertarrangementer, dialogarbeid, religionsdialog og «hellig rom-turer».
- I **Groruddalen** har menighetenes engasjement blant annet ført til: Utlån/utleie av kirkens lokaler til bydelen og lokale aktører; deltakelse fra ansatte og frivillige i kirken i lag og foreninger; deltakelse i lokale arrangement; «Unge møter eldre» - et kirkelig initiert samarbeid mellom kirke, skole og sykehjem²; miljøengasjement - kirken har sammen med andre naturinteresserte i nabolaget, gått sammen for å ta vare på et lite løvskogsområde på Haugerud for å bidra til biologisk mangfold; sommerkaféer som skaper arbeidsplasser og arbeidstrening for lokal ungdom i Fossum³ og Ellingsrud kirker⁴; middagsservering og leksehjelp; lavterskel barne- og ungdomsarbeid; og religionsdialog.

¹ Se også [Den norske kirkes engasjement i Hovinbyen](#) gjennom nettverket Pådriv

² <https://www.stovnerungdom.no/ungemotereldre>

³ <https://kirken.no/nb-NO/fellesrad/kirkeneioslo/menigheter/hfs/oppslagstavle/sommerkafe%202020/>

⁴ <https://groruddalen.no/kultur/klart-for-popular-sommerkaf-pa-ellingsrud/19.25244>

Bærekraftig utvikling

Kirkerådet savner et fokus på natur og miljø – grønnstruktur som eget tema – og hva en bærekraftig utvikling i områder med levekårsutfordringer vil si, og hvordan det kan se ut. Dette krever målrettet fokus og innsats, og vi håper dette ikke forsvinner i det videre arbeidet.

Avsluttende bemerkning

Den norske kirke og dens lokale menigheter er til stede i alle lokalsamfunn, har kunnskap, metoder, rom og fellesskap å bidra med. Kirkene representerer en stabil struktur, og vi ønsker å samarbeide og være en del av løsningen på utfordringene utredningene skisserer.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
direktør i Kirkerådet

Jan Christian Kielland
Avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Postboks 8112 Dep 0032 OSLO